RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO 1302635

Maaseudun kehittämisosasto
Aulis Kuusela

Pvm/Datum/Date 15.1.2019

Dnro/Dnr/DNo 586/00.00.01.00.02/2019

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Maa– ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen

Hallituksen esitys HE 316/2018 vp eduskunnalle laiksi valtiontakauksista maksuvalmiuslainoille

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Ruokaviraston asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä laiksi valtiontakauksista maatilojen maksuvalmiuslainoille. Lakiehdotuksen tarkoituksena on parantaa maatilojen maksuvalmiutta tilanteessa, jossa maatalouden toimintaympäristön muutokset tai poikkeukselliset sääolot ovat lisänneet tilojen taloudellista taakkaa.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Yleistä

Valtiontakauksia maatilojen maksuvalmiuslainoille on myönnetty aiemmin vuonna 2017. Tuolloin kyse oli väliaikaisesta rahoitusohjelmasta, jonka taustalla olivat vuosien 2015 ja 2016 markkinahäiriöt maatalousalalla. Valtiontakausta myönnettiin 568 maatilalle yhteensä 32,4 miljoonaa euroa 46,1 miljoonan euron lainapääomalle.

Keskeiset ehdotukset

Valtiontakaukset otettaisiin käyttöön luottolaitosten myöntämille maksuvalmiuslainoille. Takauksen kohteena olevan lainan enimmäismäärä olisi 62.500 euroa. Valtiontakaus voisi koskea enintään 80 prosenttia takauksen kohteena olevan lainan määrästä.

Ruokaviraston lausunto

Lakiehdotuksessa esitetään joitakin muutoksia vuoden 2017 tukiehtoihin verrattuna. Lakiehdotuksessa takauksen määrää ei ole sidottu mitenkään maatilan liikevaihtoon tai tilakokoon. Takaukselle ei ole myöskään määritelty mitään alarajaa. Lisäksi takauksen saajalta ei perittäisi maksuja takauksesta. Edellä mainittujen seikkojen takia Ruokavirastossa on vaikeaa etukäteen arvioida vireille tulevien hakemusten määrää.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO 1302635

Maaseudun kehittämisosasto
Aulis Kuusela

Pvm/Datum/Date 15.1.2019

Dnro/Dnr/DNo 586/00.00.01.00.02/2019

Oletuksena on myös se, että kun takauksesta ei ole kustannuksia takauksen saajalle, takausta haetaan varmuuden vuoksi, eikä kaikkia myönteisiä takauspäätöksiä oteta kuitenkaan käyttöön. Tämä aiheuttaa turhaa työtaakkaa ELY–keskuksissa. Vuonna 2017 maatilojen maksuvalmiuslainoille myönnettyjä takauksia on jäänyt nostamatta noin kolme prosenttia. Riskiarvion perusteella lakiehdotuksen mukaisista valtiontakauksista on arvioitu valtiolle aiheutuvan menoja yhteensä 10 miljoonaa euroa. Ruokaviraston mielestä on syytä kuitenkin varautua siihen, että menoja aiheutuisi valtiolle enemmän kuin 10 miljoonaa euroa. Merkittävällä osalla vuonna 2017 valtiontakausta saaneilla tiloilla on ollut maksuvaikeuksia pelkkien lainojen korkojenkin osalta.

Uusi valtiontakausjärjestelmä edellyttää muutoksia hallinnon tietojärjestelmiin. Ruokaviraston mielestä Rahtu–tietojärjestelmän (tarkoittaa paperista hakumenettelyä) hyödyntäminen tässä asiassa on paras vaihtoehto ja Rahtu–tietojärjestelmän päivittäminen näiltä osin on suhteellisen yksinkertaista Lisäksi se mahdollistaa nopean tukien hakemisen ja päätösten nopean käynnistämisen.

Lisäksi Ruokaviraston mielestä on järkevää käynnistää valtiontakausten haku ja päätöksenteko suunnilleen samaan aikaan. Tämä onnistuisi siten, että 100 miljoonan euron myöntövaltuuden jaon perusteena ELY–keskuksille olisi vuoden 2017 takauspäätösten määrät. Aluksi myöntövaltuudesta voitaisiin ELY-keskuksille jakaa esim. 70 %, jolla ELY-keskukset pääsisivät hyvin päätöksenteossa alkuun. Loput valtuudesta voitaisiin jakaa hakujakson jälkeen niille ELY-keskuksille, joilla olisi vielä valtuudesta vajausta. Oletuksena tässä vaiheessa on kuitenkin se, että kokonaisvaltuus 100 miljoonaa euroa riittää kaikkiin hyväksyttäviin hakemuksiin.